

rekurs stal ve věci samé bezpředmětným, bylo přece o něm rozhodnuto, protože byl podán ještě před uplynutím této lhůty a směrodatným pro rozhodnutí jest stav věci v době podání dovolacího rekursu. Dovolací rekurs jest odůvodněn. Rekursní soud zamítl návrh povinného na odklad exekučního vyklizení obytných místností v domě čís. 7 v B. jím užívaných z důvodu, že se prý zákon o ochraně nájemníků nevztahuje na pachty zemědělských podniků, takže ani zákona ze dne 31. března 1925, čís. 51 sb. z. a n. nelze použít na tento případ (§ 3 (6) cit. zák.). Tento názor rekursního soudu jest pochybeným. Ustanovení § 1 zákona ze dne 31. března 1925, čís. 51 sb. z. a n. neplatí jen ohledně oněch domů a objektů, jež byly vyloučeny z ochrany nájemníků ustanovením obsaženým v zákoně o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. (§ 31 čís. 1—6). § 3 čís. 6 zákona o odkladu exekučního vyklizení hledí pouze k ustanovení § 31 zákona o ochraně nájemníků, obsahuje však jinak samostatná ustanovení, nepředpokládající ani poměr nájemní ani pachtovní, neboť poskytuje v § 1, 2 a 3 čís. 2 odklad exekučního vyklizení každému uživateli obytných místností, i těm, u nichž poměr nájemní nebo pachtovní nepochybně vůbec nepřichází v úvahu. Že ostatně ani pachty zemědělských podniků nejsou vyloučeny, vyplývá z § 3 čís. 4, jenž se výslovně vztahuje na takové pachty. Jelikož povinný místností v domě čís. 7 v B. skutečně užívá a ostatní předpoklady § 1 odst. (4) cit. zák. jsou splněny, mohl býti povolen další, ačci poslední odklad do 4. října 1927.

Čís. 7437.

Byla-li věc prodána s výhradou vlastnického práva až do úplného zaplacení kupní ceny, nemůže kupitel, — domáhá-li se prodatel vydání věci, nikoliv však ustoupení od smlouvy, požadovati, by mu bylo vráceno, co již zaplatil na kupní cenu, a nemůže z tohoto důvodu zadržovati vydání věci.

(Rozh. ze dne 22. října 1927, R I 899/27.)

Smlouvou ze dne 22. září 1922 prodala žalující firma žalovanému pásmovou pilu a soubor ku kolářskému soustruhu. Co do platebních podmínek bylo ve smlouvě stanoveno toto: »Právo vlastnické na dodaných předmětech vyhrazuje si prodávající; právo to připadne objednateli teprve po hotovém zaplacení poslední částky kupní ceny a výloh za montáží. Nedodržení platebních lhůt oprávnňuje prodávající stranu odstoupiti od smlouvy, každopádně vzíti zpět dodané předměty bez výpovědi a bez soudní žaloby. Za tím účelem jest povolen žalující straně, plnomocníkům a dělníkům přístup do místnosti, kde předměty se nalézají. V takovém případě vrátí žalující strana obdržené obnosy po srážce nákladů za dopravu tam i zpět a jiných výloh za poškození při dopravě vinou kupce, nebo třetích osob povstalé, jakož i nejméně 1% fakturního obnosu za týden znehodnocení.« Tvrdíc, že žalovaný nezaplatil splátky

kupní ceny, domáhala se na něm žalobkyně vydání pásmové pily. Procesní soud prvního stolu uznal podle žaloby, odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a uložil mu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl. Důvody: Právní jednání stran jest obchodem podle čl. 273 obch. zák. a jsou proto předpisy zákona splátkového ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. podle § 10 vyloučeny. Poněvadž jest nesporno, že žalovaný jako kupitel nezapravil úplně kupní cenu za pásmovou pilu, přísluší žalující straně vyhrazené právo od smlouvy ustoupiti a vzíti si prodaný předmět, pásmovou pilu zpět, jest však povinna vrátiti splátky žalovaným zapravené, po vyhrazených srážkách. Žalovaný tvrdil, že na pásmovou pilu zaplatil hotově 1950 Kč, že si odpracoval u žalující firmy 2207 Kč, takže celkem na pilu zaplatil 4.157 Kč, že mu však žalobkyně tento peníz nevyúčtovala a proto odepřel vrácení pily. Prvý soudce nepřihlížel k tomuto tvrzení žalovaného a ku povinnosti žalobkyně jako prodatele vrátiti splátky po příslušných srážkách, míně, že žalobkyně, ona si právo vlastnické vyhradila a žalovaný veškeré splátky nedodržel, jak nesporno, jest podle dodacích podmínek oprávněna ihned dodaný předmět, pásmovou pilu, si vzíti zpět, po případě její vrácení vymáhati a že není povinna se žalovaným splátky vyúčtovati před podáním žaloby. Soud odvolací však, uvažuje doslov onoho ustanovení ve smluvních podmínkách na zakázce ze dne 22. září 1922 o placení, o výhradě vlastnického práva, o ustoupení od smlouvy a o povinnosti vrátiti splátky po příslušných srážkách, má za to, že žalobkyně, jež vykonává své právo touto žalobou a domáhá se vrácení dodaného předmětu zpět, musí také současně splniti svou smluvní povinnost, totiž vrátiti zbytek splátek po srážkách, pokud se týče aspoň nabídnouti jich vrácení, což předpokládá po případě vyúčtování se žalovaným. Když se tak nestalo dříve, před podáním žaloby, musí žalobkyně aspoň v žalobě výslovně projevit ochotu vrátiti zbytek splátek žalovanému a tento aspoň přibližně číselně vypočítati, poněvadž zásadou při úplatných smlouvách jest, že ten, kdo žádá plnění, musí také sám svůj závazek splniti anebo býti hotov jej splniti (čl. 1, 278 obch. zák. a § 1052 obč. zák.). Tuto smluvní povinnost podle podmínek uzavřeného obchodu žalující strana nesplnila ani před žalobou ani v žalobě samé neprojevila ochotu ku vrácení zbytku splátek, jež by vypočítala a také při ústním jednání o tvrzeních žalovaného, kolik na pilu zaplatil, jak z jednacího protokolu ze dne 31. května 1927 patrno, ani slovem se nevyjádřila. Tvrzení žalující strany v odvolacím sdělení, že vyúčtování jest před vrácením věci přímo vyloučeno, poněvadž výše náhrady se dá zjistiti teprve po vrácení dodané pily, není v tomto případě správným, poněvadž v podmínkách uvedeno, mnoho-li prodávající jest oprávněn žádati za znehodnocení, prodávající si vyhradila přístup do místnosti, kde předmět uložen, takže mohla rozsah znehodnocení zjistiti a vypočítati a rovněž i výlohy vzešlé dopravou tam i zpět. Názor prodávající, že žalovaný kupitel smí žádati vyúčtování teprve po vrácení pásmové pily, odporuje smluveným platebním podmínkám, podle nichž nutno právní poměr v tomto směru posuzovati; ta okolnost, že žalovaný splátky ne-

zapravil a že proto vlastnické právo žalující firmy trvá, zakládá sice nárok žalobkyně na vrácení prodaného předmětu, pásmové pily, ale zároveň vzniká také závazek žalobkyně vrátiti splátky, tedy právo i závazek vzniká z téhož skutkového základu a proto jenom obě může býti současně uplatňováno. Jest tedy žalující strana oprávněna žádati vrácení pásmové pily jen proti tomu, že současně nabídne vrácení splátek žalovanému, pokud se týče jejich zbytek podle smluvených podmínek vypočítaný, což výslovně musí býti v žalobě uvedeno.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu k novému rozhodnutí.

Důvody:

S názorem odvolacího soudu, že rozhodnutí o žalobním nároku na vrácení pily, prodané žalovanému s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení kupní ceny, závisí na rozřešení otázky, zda a kolik jest žalující firma povinna vrátiti ze splátek na kupní cenu, poněvadž žalovaný může býti odsouzen jenom k plnění z ruky do ruky, bylo by lze souhlasiti jenom tehdy, kdyby kupní smlouva byla již zrušena. Pak ovšem platila by zásada, vyslovená v §§ 1052 a 1062 obč. zák. sice jen pro směnné a kupní smlouvy, ale platná pro všechny obligační poměry, že nikdo nemůže požadovati plnění, dokud sám nesplnil nebo není hotov sám také plniti, a pravidlo § 471 obč. zák., že, kdo jest povinen vydati věc, má právo ji zadržovati ku zajištění své splatné pohledávky na nákladech pro ni učiněných s tím účinkem, že může býti odsouzen ji vydati jenom proti zaplacení své pohledávky z ruky do ruky. K nákladům »pro věc« učiněným náleží, jak plyne zcela nepochybně z materiálů ku třetí dílčí novele, také výlohy nabytí věci, tedy zajisté i zaplacená již část kupní ceny. Žalující firma má podle § 918 obč. zák. právo odstoupiti od smlouvy, neboť žalovaný nedodržel smluvených platebních lhůt, nepoužila však dosud tohoto práva. Žalobou uplatnila jenom právo vlastnické, jež si k prodané pásmové pile vyhradila až do úplného zaplacení kupní ceny. Že uplatnění tohoto práva nezahrnuje v sobě již také ustoupení od smlouvy, plyne z posledního odstavce smluvních podmínek, kde se obě práva, právo vlastnické a právo odstoupiti od smlouvy, rozeznávají. Kupní smlouva zůstává přes žalobu v platnosti, žalující firma jest dále ještě povinna předati prodanou pásmovou pilu po úplném zaplacení kupní ceny žalovanému do vlastnictví, žalovaný však dosud povinen zaplatiti žalující firmě celou kupní cenu s příslušenstvím. Když tomu tak, nemůže žalovaný požadovati, by mu bylo vráceno, po případě na další nároky žalující firmy vyúčtováno, co zaplatil již na kupní cenu, a nemůže z tohoto důvodu zadržovati vydání pily. Podle smlouvy jest jejím vlastníkem žalující firma, firma dodala ji sice žalovanému před úplným zaplacením, ale jenom k užívání, a vymínila si, že ji žalovanému zase odebere, nebudou-li platební lhůty dodrženy. Toto právo uplatňuje nyní žalobou, žalovanému nelze proti tomuto právu namítati žádný ná-

rok na vzájemné plnění. Doplnění jednání, jež rekursní soud nařídil, vycházejí z jiného právního názoru, není třeba, i bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 7438.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Byla-li manželova žádost o rozluku podle § 16 rozl. zák. původně zamítnuta a žadatel odkázán na pořad práva, ježto manželka nesouhlasila s rozlukou, za sporu pak oba manželé prohlásili, že souhlasí s dobrovolnou rozlukou, načež manžel vzal žalobu o rozluku zpět, není nesouhlas manželky s napotomní žádostí manželovou o rozluku na závažu povolení rozluky.

(Rozh. ze dne 22. října 1927, R I 909/27.)

Žádost manželova, by byla povolena rozluka manželství, rozvedeného od stolu a lože dne 21. února 1922, byla oběma nižšími soudy zamítnuta, ježto manželka s rozlukou nesouhlasila.

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů a uložil prvému soudu, by pomina důvod, z něhož zamítl žádost navrhovatele za rozlukou, po případném doplnění znovu rozhodl.

Důvody:

Pravda, že musí souhlas s rozlukou podle § 16 zák. rozl. dán býti, má-li býti účinným, teprv se žádostí za rozlukou nebo po jejím podání, avšak to se zde stalo a neprávem to nižší stolice přehlížejí. Usnesením ze dne 7. listopadu 1925 zamítl prvý soud žádost navrhovatelovu za rozlukou pro tentokráte a odkázal žadatele na pořad práva z důvodu, že manželka s rozlukou nesouhlasí. Žadatel pořad práva nastoupil žalobou o rozlukou podanou dne 30. března 1927, a došlo při jednání o ní ke smíru ze dne 7. května 1927, v němž obě strany prohlásily, že souhlasí s dobrovolnou rozlukou, tedy s rozlukou, která prvé pro nedostatek manželčina souhlasu byla odepřena, a žadatel vzal pak žalobu za souhlasu manželky zpět. Na to navrhovatel podal dne 11. června 1927 projednávanou žádost za rozlukou, kterou dokonce, ač toho nebylo třeba, zástupce manželky spolupodepsal, a na to při roku dne 20. června 1927 manželka přece zase prohlašovala, že nesouhlasí. Tak nesmí se jednat, to neodpovídá loyaltě povinné k odpůrci, toho bezelstnost nestrpí. Žádost za rozlukou byla již jednou podána a po podání jejím byl udělen souhlas. Nevadí, že byl udělen nejen až po podání, nýbrž dokonce až po jejím zamítnutí, nýbrž rozhodno je jen, že nebyl udělen předem, již před jejím podáním. Zákon chce souhlas udělený po podání žádosti jen proto, by nebyl udělen nerozvázně, by potom strana nelitovala pozdě, ale když žádost již byla projednávána a musilo pro nesouhlas manželky dojít až